בסוד שיח

הוצאה מיוחדת לכבוד הגרא"מ שך זצ"ל

עוד ייכתבו הספרים על מנהיג הפלג הליטאי בציבור החרדי, ראש ישיבת פוניבז', הגרא"מ שך זצ"ל.

יש להניח כי גם "יתד נאמן" וגם "המודיע" לקראת ה' שבעה ר' השלושים" הכינו תומר רב והסיפורים שם יוזרמים כמים. על מידותיו, הנהגותיו האדמו"רי. ואנחנו לא באנו אלא לספר שני סיפורים קטנים, שאחד מהם אינו ידוע כלל, גם בקרב אלה שהיו מקורבים ביותר להגרא"מ שך.

היה זה בשנה תשי"ד. בישיבת "תומכי תמימים" של חב"ד בלוד, וימשו ראש ישיבה. נודע הדבר להגרא"מ שך והוא הציע את מועמדותו. מנהל הישיבה כבר אז, היה הרב אפרים וולף ה"י, ובצוות ה"מים היה הרב זליג פלדמן זצ"ל ולהבדיל בין המת לחי, הרב יעקב בן שליט"א, היום ב"תומכי תמימים" המרכזית בכפר חב"ד והמשגיח ב"בני לה" היה הרב אליעזר הודרוב שליט"א (בנו של "אריה מתמיד" מהדמויות האגדיות בחב"ד. עלה על המוסך בדרי גוב) הנמשב לתלמיד חכם מופלג. והתקיימה בינם לבינו שיחה תורנית קצרה וכמקובל ולאחריה היו חילופי מכתבים, שבסופם הגרא"מ שך בחר להשתלב במסגד תורנית בית, שבמסופם אחרת והגרא"מ שך היה מכהן כראש ישיבה של חב"ד, כיצד היתה נראית המסגדיה החסידית-ליטאית לאורך השנים.

מסתבר שבאותה תקופה לא היתה כלל ידידות בין חוד סידים לבין "המתנגדים". כך, למשל, בניו של הגר"ז לנדא זצ"ל, רבה של בני-ברק מהישובים הראשונה במלכות חב"ד, למרי בישיבת פוניבז' וכך גם בניו של המשגיח החב"די, נחום גולדשמיד זצ"ל למדו בפוניבז'. לדברי "ה ספורייונים" בחב"ד, גם במוסדות חב"ד באותם ימים ניתן היה לראות ר"מים וראשי ישיבות "ליטאים". לתקופות קצרות בדרך כלל. בקשר לכך מוכירים את הישיבה בר חוב הרב קוק 16 בתל-אביב, אם כי לא יידו לנקד בשמו של אותו ראש ישיבה "ליטאי". לרבים זו היתה בעייה קיומית, הימשי פרנסה ואיש לא שם לב ולא זכר את המ חלוקות בין הגר"א לבין "האדמו"ר הזקן", מייסד תנועת חב"ד.

חשכתם על אפשרות כזאת: הגרא"מ שך ראש ישיבת חב"ד. האמינו לי בסמוך וזה היה.

לפני כ-30 שנה לקה הגרא"מ שך בגידול במעיים והוא נדרש לטיפולים רפואיים לא קלים. עיתון "המודיע" היה או בטאונם של כלל החרדים, הסידים ו"מתנגדים" כאחד, והחולק לפרסם מודעה בעמוד הראשון בנוסח: בקשו רח מים על אליעזר מנחם מן בת שבע הזקן לישועה. אלה שהאילנו על פרסום המודעה הזאת, חששו שהיא תגיע לידיעתו של הגרא"מ שך, בחיותו קורא בקפדנות את "ה מודיע" דבר יום ביומו והיא תשבית כליל את מצב רוחו. חשבו וחשבו ומצאו פתרון. מגיליון אחד של "המודיע" תושמט המודעה על "בקשו רחמים" וזה ייימסר לידי הרב שך. וכך אמנם היה. התפילות אז והתקבלו וראש ישיבת פוניבז' האריך ימים ושנים.

קשר הדוק היה בינו לבין האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" זצוק"ל. באותם ימים שורצ שך שכב בבית ח לים, הגיע האדמו"ר מגור מדי יום לבית החולים. הוא לא נכנס לחדרו, משום שהרופאים סברו שאין לבקרו, והאד מו"ר לא הסתפק בביהודים שלשתניים בדבר מצבו, אלא הגיע אישית לשאול את הרופאים הממפלים בו. רק כאשר החלים בבית הבראה בנתניה, נפגש עמו פנים-אל-פנים.

ענש שכחה

מהו הענש הכבד ביותר שאפשר להטיל על שופטי בית המשפט העליון שלה שקריין אינם שומרים מצוות) וכמיר חד על הבריא, אדרון ברק?

עונה מי שענה: להאכיל אותם "גלאסי". שהחתן או הבן שלהב יהיה מחסידי ברסלב ושרבנים ורק רבנים יהיו מס שלחנו בחתונה והקרוזשין בחתונת בניהם.

חדי התשובה הקרוזשין בחתונת בניהם.

תאמינו או לא זה קרה ועוד בגדול והם רוזוקא נהנו מזה.

היה זה ביום ראשון השבוע בנישואי יפי רון שיילובסקי קי עם בת וזוגו שירה.

החתונה התקיימה באולמי "נאות ירושלים" בבני-ברק והתנחנו להשגחתו של הגר"ש לנדא שליט"א, רבה של בני-ברק.

האולם חולק לשלושה סוגי מקומות ישיבה: גברים, נשים ומעורב. ר"קסדר" החופה הקדושין היה הרב מרדכי אירבך שליט"א, (בנו של רבי שלמה זלמן אירבך זצ"ל), שהוא מודו ודבו של החתן.

החתן "בעל תשובה", (סיים לימודי משפטים) ומזוהה עם תסיסות ברסלב, באולם, על שולחן מיוחד, היו כל סוגי ספרי ברסלב וכל מי שרצה יכול היה לישול מהמוצעים וללו, שהיו מתנת החתן והכלה לאורחים.

החתן יפי רון הוא בנה של השופטת המחוזית הגב' שר דלובסקי והיא נשואה לכב' השופט בבית משפט העליון תיאודור אור וראה "דעת אחר" וכו'). השופט אור נודע ביישי רון בבבנו לכל עניין ודבר האפשלא שמות המשפחה השר נים, לא ניתן היה לחוש כלל שאין מדובר באבוי הביולוגי של החתן ומה שאומר משהו על אישיותו של השופט אור).

כשהורדים הם שני שופטים ועוד כאלה שופטים, כמר בן שכין המתמנים היו כל המי ומי בקהיליית המשפט. כי ניתכו השופט אהרון ברק, השופט לשעבר, מאיר שמגר, השופט לשעבר צבי טל, מבקר המדינה, השופט לשעבר אליעזר גולדברג, היועץ המשפטי למשלה, אליקים רובי נשמיין את הפיתרונאים ייצג שם רן מרגלית. זוהי רק רשי מה קטנה מתוך גלריית הדמויות שהיו שם, אך המרליף שלי פשוט לא יהיה אתן. 99 אחוז מהאורחים כיבדו את המעמד בחגישת כימה, כולל נשיא בית המשפט העליון, שאינו אוהב כל-כך לעשות זאת.

היתו שם ריקודים ועוד איזה ריקודים עם שירים ומנגי נות של ברסלב, כמה "אחטן, אחטן, ראש השנה" וכיוצא בזה. בדיעה נצפה השופט ברק כשהוא מפזם את המנגינות שלי- ו את המעמד וביריקודים, תאמינו, השופטים "העליונים" לא עשו בידיונות. קאדר שבגר רקד, צבי טל רקד תיאודור אור רקד כמו נער בן 18, האליקים רובינשטיין לא בייש את הברסלבים.

הכלה, שירה תחי' היא בוגרת סמינר "בית יעקב" בחי פר. בת למשפחה שחזרה בתשובה אחד-כך בשאלה היא נשארה באמונתה, חרדית לדבר ה'.

היה בהחלט שמח והחי החתן אכן הוכיחו כי מבוישנות. הסובלנות אינה רק בסיסקה אלא גם באורח החזים היומי- מ. כל הכבוד.

התגובה ל"נאום השפנים"

מסקרביו של הגרא"מ שך זצ"ל, מספרים, כי כאשר האדמו"ר מלובביץ' זי"ע חלה, הוא התפלל לא פעם ולא פעמיים לרפואתו ואמר פרקי תהלים בכוונה רבה. והיו הימים הנוראים בין ביקורת קשה, שבאה מ-"770" על התבטאויותיו של הגר"ש שך, ולא אחת מבא עצמו ילד מחסידי חב"ד שעבר בהזדמנות בבני-ברק חוסף "כשר" מצעיף "ליטאי" הסכידות הללו. עוד קיימים.

"נאום השפנים" הידוע של הגרא"מ שך עוד תגובה תריפה מצדו של הרבי מלובביץ', אם כי ברבריו לא הזכיר כלל את שמו של הגרא"מ שך.

דבריו של האדמו"ר מלובביץ' אז, נאמרים לפרסום במיוחד היום, כאשר "מגי רים" לסנגיהם מנהלים מסע הפחדות מעל כל במה אפשרית. הנה קטע מתוכם.

"...בשטנגרשים ומבליטים את החסרון של אלה מבני-ישראל שלעת עתה אינם מקיימים תורה ומצוות, ולא עוד אלא שמוסיפים בהפחדות איומים בעונשים קשים, רחל"ת (לא תהיה, ש.פ.) לא ז' בלבד שלא זו תיהד לפעול בהם (ובכלל) חיזוק בעניני יהדות, תורה ומצוותיה, אלא אדרבה, עלידי זה מזלישים את יחם. ויתירה מזה, מרחיקים אותם מתשובה, תורה ומצוותיה, כנראה ממחוש ובפרט בדורנו זה שהדרך החזרה לקרב לבם של בני-ישראל לאביהם שבשמים, הוא הלכתה בדרכי נועם ודרכי שלום, מתוך אהבת ישראל האמיתי - יוכיחן משה שאהבן.

"ובהנאמר יתירה בנוגע לחזרנו זה - שאלה שלעת עתה אינה מקיימים תורה ומצוות הם "תינוקות שנשבר", ודיינם מפורש בפסקדיין הרמב"ם, ש"בני התינוקים ואלה ובני בניהם שהניחו אותם אבותם ונולדו בין הקראים גדלו אותם על דעת חם, הרי הוא כתינוק שנשבה ביניהם ונדלהו ואינו יודע לאחוז בדרכי המצוות, שהרי הוא כאנוס. ואע"פ ששמע אחד כך ישהוא יהודי האמת (עליו תורת-אמת) היפך בנודי הוא כאנוס שהרי נדלהו על טעותם.- לפיכך ראוי להחזירם בתשובה ולהשכנם בדרכי שלום עד שיחזרו לאיתן התורה".

"ועניין עיקר בשלילת הדיבור במגנון של הפחדות איומים, ובפרט בדברים מבוהלים ביותר, שאין לחזור עליהם בדיבור משום הצויי המפורש בתורתנו "אל תפתח פה כו'" (נוסף על האמור לעיל בנוגע להיפך התועלת בקיום לב שני ישראל לאביהם שבשמים) - שהוא היפך האמת (עליו תורת-אמת) היפך בנודי הוא הקב"ה והיפך בבודן של ישראל.

"היפך האמת: מפסקדיין מפורש ברמב"ם פ"ו משקל וה משפטן העזנות והכסיות) אינו לפי מנייו העזנות הזכיות אלא לפי גודלם. יש זכות שהוא בגבר כמה עזר נות וכו', ואין שוקלין אלא בדעתו של אל דעות, והוא הידוע הואר עזריהו הד נות בכובד העזנות".

"ובנוגע לענייננו כיוון שאלה שאינם מקיימים תורה ומצוות בדומנו הם "כ תינוק שנשבה"... שהוא כאנוס". ודי אינם רחמנא אמרי': תלאיהך כאשר אתם "תינוקות שנשבו" מקיימים אפילו מצוה אחת בלבד (ועאכ"כ כמה מצוות וה עידו חז"ל שאין לך אדם מישראל שלא קיים כמה וכמה מצוות) הרי זה חשוב היפך ביותר וביותר אצל הקב"ה.

"ועוד וגם זה עיקר, דווקא בדורנו זה גדולה ביותר התעוררות של אותם "ת נוקות שנשבו" לשוב לדרך ותורה ומצוות, עד כדי כך שעשרות אלפי יהודים התקרבו ונעשו שומרי תורה ומצוות בפרעל ממש ותוסיף והולך ביתר שאת ובי תר עוז.

"ומי הוא זה ואי זה הוא אשר יכלאו לבו לשקול בדעתו בעת (דם) חשד בן העזנות. ולא עוד אלא להתעלות על רל שמתוך שבגלל שבדורנו זה ישנם כמה וכמה מישראל שלעת עתה אינם מקיימים תורה ומצוות לכן יבואו ענשים הכי מבהילים, ר"ל הי"ת - הינך "דעתו של אל דעות "המפורשת בתורה, שיהודים אלה יהיו "כתינוק שנשבה... שהוא כאנוס", ש"דחמנא פטרי".

בהמשך דבריו האדמו"ר מוכיח מהמקודהת, כי מנגון זה הוא היפך בבודו של הקב"ה היפך בבודן של ישראל והוא מוטיף ואומר:

"ועוד בוחמר ושלילת הדיבור אודות עניינים של ענש ח"ו - מצד האומרה "המפורשת בתורתנו הקדושה תורת אמת": "אל תפתח פה לשטן". איתא בגמרא "ל עולם אל יפתח אדם פיו לשטן... מאי קראה שבאמר במקום כפרות היינו, מאי אמרי' להו נביא, שמעו דבר ה' קציני סדום", "שופיבור גם בדרך הדיומין מעורר את מידת הדין. עד שהשטן מקטרג... שראוי לכך ד"ש במקום כפרות היינו וגו', שאמר כן בדרך הדיומין לעניין הענש, ומדת הדין אמרי ליה דראוי לכך כו'". ומזה מובן לאידך - ובמכל שכן וקל וחומר, שהרי "מדה טובה מרובה כו'" - עד כמה צריכים להשתדל בלימוד זכות על בני-ישראל! אם בדברים בלתי רצויים ח"ו דיבור גם בדרך הדיומין מעורר את מידת הדין עד שהשטן מקטרג כו' "מף שב השטן") - בדברים טובים, לימוד זכות על בני-ישראל ושדבונו וחשבו של הקב"ה שילמדו זכות על בניו, בודאי ובודאי שדיבור זה פועל פעולתו שוקב"ה יקבל הלימוד זכות, כפי שמצינו בגדעון, שבימיו היו ישראל בצרה והיה הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות... כיוון שמצא זכות בגדעון שליחר עליהם זכות מיד נגלה אליו המלאך, שאמר ידא אליו מלאך ה' ויאמר לו לך בכוחך זה, בכח זכות שלמדת על בני. "אמר הקב"ה, יש בך כח ללמד סניגוריא על ישראל, בזכותך הם נגאלים" (ילקוט שמעוני שופטים רמז סב).

"ומצינו בדברי ימי ישראל ככל הדורות, שבזכות ישראל השתדלו ודברו בלי מוד זכות על בני-ישראל גם כשהיו בשפל המצב כו', עד שהזה בדרך ב"דיבור בדרך רחמים" בני למצוא עליהם לימוד זכות. ועל אחת כמה וכמה בניהם דיומין, בדרך רחמים-בני למצוא עליהם לימוד זכות, ובודאי שאין בדרך ב"דיבור בדרך רחמים", כיוון שאין בדרך לחפש לימוד זכות, ובודאי שאין בדרך ב"דיבור בדרך רחמים", כיוון שהמצאות בפועל היא, שהחסרון בקיום התו"מ אינו אלא מפני האנוס התינוק שנשבה...".

השיחה הזאת עברה את ההגנה של הרבי.